

پسته کاری

علی تاج آبادی پورو مریم افروشه
اعضاء هیئت علمی پژوهشکده پسته

پسته کاری به دو صورت «کاشت بذری» و

«کاشت نهال پسته» انجام می شود. در ادامه

نکات مهم مربوط به هر روش شرح داده شده است.

77

تیمار و آماده سازی بذری پیش از کاشت

پس از تهیه بذری لازم است با انجام اقدامات زیر، شرایط مناسب را برای جوانه زنی بذری فراهم نمود تا بذرها یکدست و با درصد بالا جوانه بزنند.

بهتر است جهت ضد عفونی بذرها از محلول مایع سفیدکننده (هیپوکلرید سدیم ۵/۵ درصد) ۲۰ درصد (چهار لیوان آب و یک لیوان مایع سفیدکننده) به مدت ۱۵ دقیقه استفاده شود و پس از آن پسته ها چند بار شستشو داده شوند.

پس از ضد عفونی، بایستی بذرها به مدت ۱۲ ساعت در آب خیسانده شوند. بهتر است دمای آب حدود ۲۵ درجه سانتی گراد باشد و حداقل یکبار تعویض شود. برای بذرها ی ناخندان (دهان بست) مدت خیساندن به ۲۴ ساعت افزایش می یابد.

مجدداً بذری پسته به مدت ۱۵ تا ۲۰ دقیقه در محلول مایع سفیدکننده ۲۰ درصد ضد عفونی شده و با آب فراوان شستشو شوند.

کاشت بذری

برای کاشت بذری در سطح محدود، لازم است بذرها در کیسه های پارچه ای مرطوب و در دمای ۲۰ تا ۳۰ درجه سانتی گراد قرار داده شوند. باید دقت شود بذرها به «هیچ» وجه خشک نشوند. به طور معمول، در این حالت پسته ها پس از دو روز شروع به جوانه زنی می کنند. بلافاصله پس از جوانه زدن، بایستی بذرها در محل مورد نظر کاشته شوند.

برای کاشت بذری در سطح وسیع، در صورت اطمینان از قدرت جوانه زنی بالای بذری، توصیه می شود بذری پس از خیساندن و ضد عفونی در محل مورد نظر کاشته شوند. این روش برای جلوگیری از شیوع کپک زدگی بذرها بسیار مؤثر است.

محل قرار گرفتن بذری در بستر کشت به نحوی باشد که قسمت شکمی بذری روی خاک قرار گیرد تا از پیچیدگی ریشه در محل طوقه جلوگیری شود. نهال هایی که پیچیدگی ریشه دارند معمولاً رشد ضعیف تری داشته و انتقال آب و مواد غذایی با اشکال صورت می گیرد.

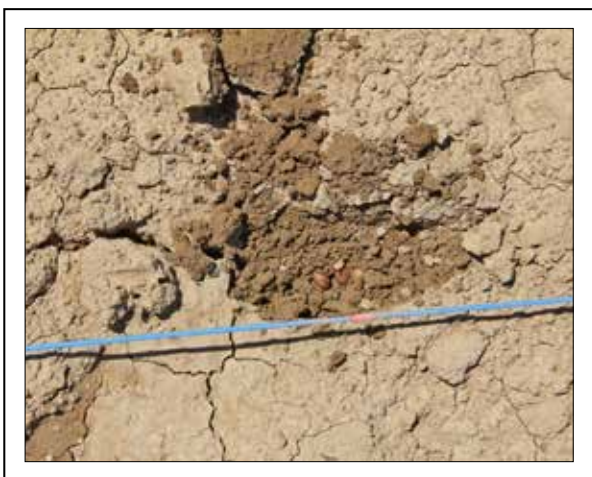

کاشت بذری

تهیه بذری پسته

در حال حاضر، مناسب ترین بذری جهت تولید نهال پسته، رقم بادامی زرنده و قزوینی می باشد. به طور کلی باید از درستی موارد زیر در تهیه بذری پسته اطمینان حاصل شود:

منبع درختان بذری گیری شده به طور کامل مشخص باشد؛ یعنی

چند نکته در کاشت بذر:

- جهت در امان ماندن بذور و نهال تازه سبز شده از خسارت جانوران، می‌توان روی محل کاشت را با ظروف شفاف پلاستیکی بصورت وارونه پوشانید.
- بسته به شرایط آب و هوایی و کیفیت آب موجود، پس از سبز شدن بذور هر ۳ تا ۵ روز یکبار آبیاری انجام می‌شود.
- لازم به ذکر است روش مستقیم کاشت بذر فقط در سال اول احداث باغ امکان‌پذیر بوده و جهت واکاری در همان سال و یا سال بعد باید از نهال‌های گلدانی استفاده نمود.

- توصیه می‌شود در زمین‌های دارای شوری خاک بیشتر از ۱۰ دسی‌زیمنس بر متر و یا شوری آب آبیاری بیشتر از ۸ دسی‌زیمنس بر متر به دلیل کاهش جوانه‌زنی بذر و احتمال خشک شدن نهال‌های تازه روئیده، و همچنین جهت واکاری در باغ‌های پسته قدیمی از نهال‌های پسته گلدانی و یا گلبری استفاده شود.

عمق کاشت پسته دو تا سه برابر طول پسته می‌باشد (دو بند انگشت) و روی بذر کاشته شده بایستی ماسه بادی خالص و شیرین استفاده شود تا از سله بستن خاک و اختلال در بیرون آمدن شاخساره از خاک جلوگیری شود.

بهترین روش جهت احداث باغ پسته، کاشت مستقیم بذر در زمین اصلی است چرا که در این حالت گیاه با محدودیت فضا جهت رشد ریشه و پیچیدگی آن مواجه نشده و از طرف دیگر فرآیند انتقالی وجود ندارد تا در حین آن به سیستم ریشه آسیب وارد شود.

کاشت مستقیم بذر در شرایط سیستم آبیاری غرقابی:

در زمین‌های دارای شوری خاک کمتر از ۶ دسی‌زیمنس بر متر و شوری آب آبیاری کمتر از ۴ دسی‌زیمنس بر متر، پس از آماده‌سازی زمین به منظور احداث باغ (استفاده از مواد آلی و اصلاح‌کننده و یکنواخت کردن بافت خاک تا عمق ۲ متری در محل کاشت)، ابتدا جوی و پشته‌هایی به عرض ۵۰-۱۰۰ سانتی‌متر و عمق ۷۰-۵۰ سانتی‌متر ایجاد کرده سپس آن را آبیاری نموده و در فصل زمستان نسبت به کشت مستقیم بذور پسته اقدام می‌شود. در این حالت کاشت بذر به این صورت است که در یک طرف پشته گودال‌هایی با عمق ۳-۴ سانتی‌متر و با فاصله ۲-۴ متر از یکدیگر ایجاد و پس از قرار دادن دو تا سه عدد بذر در عمق ۳-۴ سانتی‌متری خاک، روی آنها با ماسه بادی شیرین پوشانده خواهد شد.

در زمین‌های دارای شوری خاک بیشتر از ۶ و کمتر از ۱۰ دسی‌زیمنس بر متر و یا شوری آب آبیاری بیشتر از ۴ و کمتر از ۸ دسی‌زیمنس بر متر، پس از آماده‌سازی زمین به منظور احداث باغ، عرض جوی‌های کشت ۱/۵-۱ متر و طول آنها بسته به روش آبیاری، بافت خاک و شیب زمین بین ۵۰ تا ۱۰۰ متر در نظر گرفته و کشت بذور در وسط کرت انجام می‌گیرد. گودال‌هایی با عمق ۳-۴ سانتی‌متر و با فاصله ۲-۴ متر از یکدیگر ایجاد کرده و ۳ تا ۴ بذر پسته داخل هر گودال قرار می‌دهند، به نحوی که قسمت شکمی بذر روی خاک قرار گیرد. سپس روی بذرها را با ماسه شیرین می‌پوشانند.

کاشت مستقیم بذر در شرایط سیستم آبیاری قطره‌ای:

بعد از تسطیح زمین و اصلاح خاک در محل کاشت، سه عدد بذر در عمق ۳-۴ سانتی‌متری خاک در محل قطره‌چکان‌ها کاشته شده و روی آنها با ماسه بادی شیرین پوشانده شود.

■ نهال‌ها بایستی از نهالستان‌های معتبر تهیه شوند و توصیه می‌شود حتماً نهال و خاک آن را به آزمایشگاه برده تا سلامت آنها از نظر آلودگی به قارچ‌ها، باکتری و سایر عوامل بیماری‌زا به ویژه نماتد مورد سنجش قرار گیرد. ■ هنگام تهیه نهال دقت شود تا فاقد پیچ خوردگی در طوقه (بقه) و ریشه باشد. پیچ خوردگی در طوقه و ریشه باعث اختلال در حرکت آب و مواد غذایی شده و رشد طبیعی نهال را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

تا مقدار نشست خاک به حداقل ممکن کاهش یابد. ■ بلافاصله پس از کاشت نهال و برای خارج کردن هوای دور ریشه، آبیاری صورت گیرد؛ در غیر این صورت درصد گیرایی نهال کاهش می‌یابد. دور آبیاری مناسب برای نهال کاشته شده، بسته به شرایط آب و هوایی و کیفیت آب موجود، بین ۷ تا ۱۰ روز یک بار است. ■ در مناطقی بادخیز بهتر است بلافاصله بعد از کاشت نهال، قیمی در فاصله ۸ سانتیمتری از نهال در جهت باد استفاده شود، تا تنه به‌طور عمودی رشد کرده و از خم شدن و شکسته شدن آن در اثر وزش باد جلوگیری شود. ■ حذف علف‌های هرز در اطراف تنه نهال‌ها در اولین سال کاشت ضروری است. در ابتدای فصل رشد، پاجوش‌هایی که تا فاصله ۲۰ سانتیمتری از سطح خاک رشد کرده‌اند، به منظور سهولت در کنترل علف‌های هرز قطع می‌شوند. ■ جهت استقرار بهتر نهال‌ها در خاک، بهتر است عمل جابجایی نهال‌ها بعد از برگریزی در فصل پاییز و یا قبل از شروع رشد رویشی در بهار انجام شود. بهترین زمان انتقال نهال به مزرعه در آبان ماه می باشد. انتقال نهال به مزرعه در روزهای یخبندان باعث از بین رفتن ریشه‌ها در اثر تماس با هوای سرد می‌شود. ■ انتقال نهال در زمان شروع رشد ریشه‌ها در اواخر اسفند ماه باعث از دست رفتن مقداری از رشد جدید ریشه شده و در اثر تنش به گیاه در اثر انتقال، زمان زیادی از دوره رشد ریشه‌ها در اسفند ماه از دست می‌دهد، بنابراین با کاهش رشد ریشه‌ها رشد قسمت هوایی نیز محدود می‌گردد. هر چه در انتقال نهال به مزرعه با تأخیر صورت گیرد، کاهش رشد قسمت هوایی را به دنبال دارد.

■ خاک دور ریشه نهال‌ها در حین حمل و نقل به مزرعه و کاشت باید مرطوب نگهداشته شود و حتی الامکان سعی شود تا در هنگام جابجایی شکسته نشده و کمترین آسیب به ریشه نهال وارد آید. ■ در صورتی که در اثر شرایط آب و هوایی نامناسب، کاشت نهال‌ها با تأخیر انجام می‌شود، نبایستی نهال‌ها با خشکی و تنش مواجه شوند. ■ در صورتی که توده ریشه فشرده شده در ته کیسه پلاستیکی وجود دارد، بهتر است حدود ۲/۵ سانتی‌متر از پایین گلدان‌های پلاستیکی حذف شود. با این کار رشد و توسعه ریشه‌های جدید با محدودیت کمتری انجام می‌شود. ■ نهال‌ها در کمی بالاتر از سطح خاک در درون چاله قرار داده می‌شوند. این کار پایین رفتن نهال را بعد از آبیاری جبران کرده و از تجمع رطوبت زیاد در اطراف طوقه (محل خروج نهال از خاک) جلوگیری می‌کند. ■ پس از کاشت و پر کردن گودال، بایستی خاک اطراف نهال فشرده شود